

ГАРЧИГ

1.1. Төслийн товч тодорхойлолт	3
ОРШИЛ	5
2. ТӨСӨЛ ХЭРЭГЖИЖ БУЙ НУТГИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧИН, НИЙГЭМ-ЭДИЙН ЗАСГИЙН ТӨЛӨВ БАЙДЛЫН ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА	8
3. ГОЛ БА БОЛЗОШГҮЙ СӨРӨГ НӨЛӨӨЛӨЛ, СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙГ БУУРУУЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭ	9
3.1. Төслийн үйл ажиллагаанаас агаарын чанарт үзүүлж болзошгүй гол сөрөг нөлөөлөл, бууруулах арга хэмжээ	9
3.2. Төслийн үйл ажиллагаанаас усан орчинд үзүүлж болзошгүй гол сөрөг нөлөөлөл	9
3.3. Төслийн үйл ажиллагаанаас газрын гадарга, хөрсөн бүрхэвч, ургамлан нөмрөгт үзүүлж болзошгүй гол сөрөг нөлөөлөл	9
3.4. Төслийн үйл ажиллагаанаас амьтны аймагт үзүүлж болзошгүй гол сөрөг нөлөөлөл	9
4. ТУХАЙН ЖИЛИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫГ ХАМГААЛАХ, НӨХӨН СЭРГЭЭЛТИЙН АЖЛЫН ГОЛ ЗОРИЛТ, ХАМРАХ ХҮРЭЭ	12
5. СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙГ БУУРУУЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ	13
6. НӨХӨН СЭРГЭЭЛТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ	16
7. ДҮЙЦҮҮЛЭН ХАМГААЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭ	17
8. НҮҮЛГЭН ШИЛЖҮҮЛЭХ, НӨХӨН ОЛГОВОР ОЛГОХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ	18
9. ТҮҮХ СОЁЛ, ШИНЖЛЭХ УХААНЫ ДУРСГАЛТ ЗҮЙЛС	18
10. ХИМИЙН БОДИС ЭРСДЭЛИЙН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ	18
11. ХОГ ХАЯГДЛЫН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ	18
12. ОРЧНЫ ХЯНАЛТ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ХӨТӨЛБӨР	21
13. БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨГ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ УДИРДЛАГА ЗОХИОН БАЙГУУЛАЛТЫН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ	25
14. БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ХЭРЭГЖИЛТИЙГ СУМ БАГИЙН ИРГЭДЭД ТАЙЛАГНАХ АЖЛЫН ХУВААРЬ	27

Дархан-уул аймгийн Хонгор сумын нутагт орших MV-022145 тоот ашиглалтын тусгай зөвшөөрлийн талбай бүхий “Хуурай чулуут”-ын алтны шороон ордын 2023 онд хэрэгжүүлэх байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө, орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр

Хүснэгтийн жагсаалт

Хүснэгт 1. Төслийн талбайн солбицол	3
Хүснэгт 2. Баяжуулах цехийн бүтээгдэхүүн гаргалтын төлөвлөгөө	7
Хүснэгт 3. Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө	14
Хүснэгт 4. Нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөө	16
Хүснэгт 5. Дүйцүүлэн хамгаалах ажил	17
Хүснэгт 7. Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөө	19
Хүснэгт 8. Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр	22
Хүснэгт 9. 2023 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх удирдлага зохион байгуулалтын ажлын зардал	25
Хүснэгт 10. Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтийг тайлагнах хуваарь	27
Хүснэгт 11. 2022 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний нэгдсэн хүснэгт	28

Дархан-уул аймгийн Хонгор сумын нутагт орших MV-022145 тоот ашиглалтын тусгай зөвшөөрлийн талбай бүхий “Хуурай чулуут”-ын алтны шороон ордын 2023 онд хэрэгжүүлэх байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө, орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр

1. ТӨСЛИЙН ТАНИЛЦУУЛГА

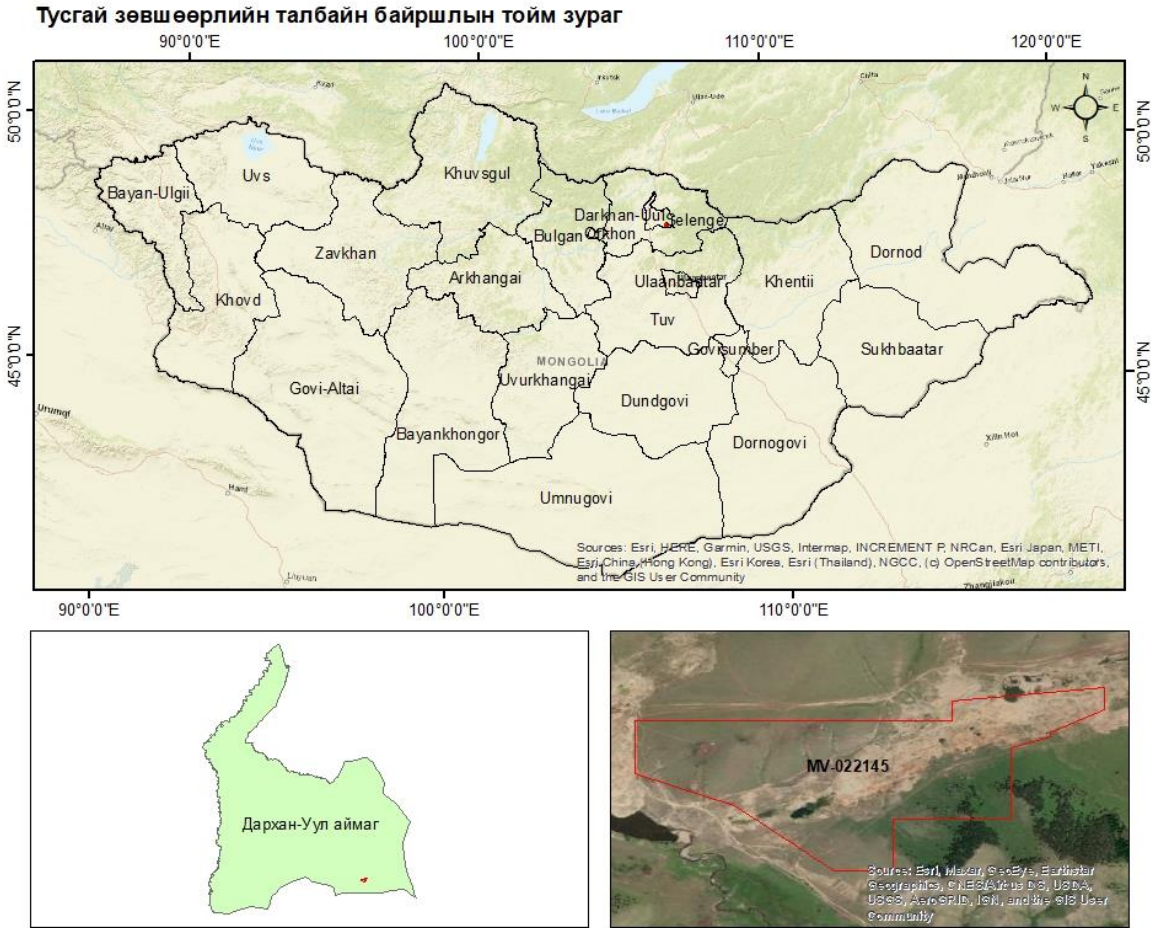
1.1. Төслийн товч тодорхойлолт

Дархан-Уул аймгийн Хонгор сумын нутаг дахь Хуурай чулуутын алтны шороон ордын доод хэсэг нь Улаанбаатар хотоос 150 орчим км, Дархан-Уул аймгаас зүүн урагш 55 км, Шарын голын нүүрсний уурхайгаас 10 км зайд байрлана.Эгэ майнинг” ХХК-ийн эзэмшлийн MV-022145 тоот ашиглалтын тусгай зөвшөөрлийн талбайнь М-48-106 дээр байрлана.

Хүснэгт 1. Төслийн талбайн солбицол

Д/д	өргөрөг			Уртраг			Д/д	өргөрөг			уртраг		
	град	мин	сек	град	мин	сек		град	мин	сек	град	мин	сек
1	106	35	13.22	49	13	19.42	10	106	33	55.26	49	13	25
2	106	35	13.22	49	13	19.42	11	106	33	55.26	49	13	13.91
3	106	35	21.32	49	13	21.59	12	106	34	3.32	49	13	11.34
4	106	35	21.21	49	13	21.99	13	106	34	15.89	49	13	7.32
5	106	35	21.1	49	13	22.4	14	106	34	17.34	49	13	6.38
6	106	35	32.53	49	13	27.16	15	106	34	36.51	49	12	53.92
7	106	35	32.53	49	13	31.71	16	106	34	48.65	49	12	53.92
8	106	35	35.1	49	13	28.88	17	106	34	48.65	49	13	4.5
9	106	35	35.1	49	13	25	18	106	35	13.22	49	13	4.5

Дархан-уул аймгийн Хонгор сумын нутагт орших MV-022145 тоот ашиглалтын тусгай зөвшөөрлийн талбай бүхий “Хуурай чулуут”-ын алтны шороон ордын 2023 онд хэрэгжүүлэх байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө, орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр

Зураг 1. Талбайн байршлын тойм зураг

ОРШИЛ

Хайгуулын ажлын үр дүнгээр ордын хэмжээнд бодитой В зэрэглэлийн 7-н блокод 60.98 мян.м3 элсэнд 316.68 мг/м3 дундаж агуулгатай шлихээр 19.31 кг, химийн цэврээр 16.92 кг алтны нөөц, боломжтой С зэрэглэлийн 4-н блокод 26.63 мян.м3 элсэнд 305.2 мг/м3 дундаж агуулгатай шлихээр 7.67 кг, химийн цэврээр 6.72 кг алтны нөөц, нийт бодитой болон боломжтой зэрэглэлээр 87.61 мян.м3 элсэнд 313.19 мг/м3 дундаж агуулгатай шлихээр 26.98 кг, химийн цэврээр 23.64 кг алтны нөөцийг тооцжээ.

2023 ОНЫ УУЛЫН АЖЛЫН ТӨЛӨВЛӨЛТ

Ил уурхайн ашиглалтын технологи, ажиллах горим

“Хуурай чулуут”-ын алтны шороон ордын доод хэсэг нь хөндий дагаж, зүүн хойшоо сунаж тогтсон, зөрөлт, зөрөлт-шилжилт хагарлаар зааглагдаж шаталсан байдалтай доош суусан, тууз хэлбэрийн блок үүсгэнэ. Алтны шороон орд суналын дагуу 520 м (доод) – 545 м (дээд) хүрэх ба өргөн нь 45-100 м байна. Уг орд нь дээд, доод 2 давхаргаас бүрдэх бөгөөд дээд давхраас нь 6 блок, доод давхраас нь 5 блокторой. “Хуурай чулуут”-ын орд нь геологи структурын тогтцын хувьд нийлмэл, хүдрийн биеийн ашигт давхарга тууз хэлбэрийн энгийн тогтоцтой, алтны доод (доош суусан) ба дээд (дээш өргөгдсөн) давхарга, зөрөлт, ашигт давхарга харьцангуй зузаан зэргийг харгалзан үзэж III-рбүлгийн алтны шороон ордын шаардлагад нийцсэн гэж үзээд ордыг III-р бүлгийн ордод хамааруулсан байна. Хучаас хөрсний хамгийн зузаан нь хэсэг нь С-1 блокт 10.4 м, ашигт давхаргын хамгийн зузаан нь С-2/1 блокт 2.13 метрээр тус тус тооцсон байна. Ордын алт агуулсан элс, хөрсний зузаан, газарзүйн байрлал, хөрсний чулуулгийн шинж чанар зэргээс хамааруулан 2023 онд жилд авто тээвэртэй, гадаад болон дотоод овоолготой ашиглалтын системийг хослуульж ашиглана.

Ажиллах горим.

Уурхай нь улирлын чанартай ажиллах бөгөөд баяр ёслолын болон амралтын үед ажилчдын амрах хугацааг МУ-ын “Хөдөлмөрийн тухай” хуулийн дагуу болон уурхайн даргын тушаалаар зохицуулна. Мөн бүс нутгийн цаг агаарын онцлог, уул тээврийн тоног төхөөрөмжүүдийн ажлын бэлэн байдал, тэдгээрийн техникийн нөхцөл боломжуудаас хамааран 2023 онд ажиллах хоногийн тоог тооцож хүснэгтээр үзүүллээ. Уурхай нь улирлын чанартай ажиллах тул 2023 онд 5-р сарын 1-ээс эхлэн бэлтгэл ажлыг хангаж, 5-10-р сарыг дуустал хугацаанд бэлтгэл ажил, амралт, баяр ёслол, засвар үйлчилгээний сул зогсолтоо тооцоод нийт 168 хоногийн хугацаанд ажиллахаар тооцоолов

Ил уурхайн хүчин чадал, техник-технологи

Ил уурхайн хүчин чадал. 2023 оны 5-р сард уурхайн бэлтгэл ажлыг хангаж, Хайлаастын дэнжийн хэсгийн уурхайд өмнөх онд ашигласан техник, тоног төхөөрөмжүүдийг үргэлжлүүлэн ашиглах бөгөөд ордын үлдсэн нөөц болох 3.5 мян.м3 алттай элсийг олборлон баяжуулах хүчин чадалтайгаар ажиллана. Мөн тухайн онд хаалт нөхөн сэргээлтийн ажлыг хэрэгжүүлнэ.

Ил уурхайн үндсэн техник, тоног төхөөрөмж. Төсөл хэрэгжүүлэгч нь уурхайг өөрт байгаа техник, тоног төхөөрөмжүүдэд тулгуурлан ашиглах бөгөөд тэдгээр тоног төхөөрөмжүүдэд тулгуурлан 2023 оны бүтээлийн тооцоог гүйцэтгэв. Уурхайн уулын ажлын төлөвлөлтөөр 2023 онд 351.07 мян.м3 уулын цулыг уурхайгаас олборлоно. Одоогоор компанийн эзэмшилд

Дархан-уул аймгийн Хонгор сумын нутагт орших MV-022145 тоот ашиглалтын тусгай зөвшөөрлийн талбай бүхий “Хуурай чулуут”-ын алтны шороон ордын 2023 онд хэрэгжүүлэх байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө, орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр

Doosan DX700LC 1 ш экскаватор, Howo маркийн 30 тн даацтай 4 ш автосамосвал, Shantui SD-13 маркийн бульдозер 1 ш, ZI-50G маркийн утгуурт ачигч 2 ш байна. Эдгээр тоног төхөөрөмж нь төлөвлөж буй ил уурхайн хүчин чадлыг бүрэн хангана. Хөрсний овоолго байгуулах, элсний овоолго түрэх, эфель гааль, шлам хураах бусад туслах ажилд, Shantui SD-13 бульдозер болон XCMG ZI-50G маркийн утгуурт ачигч ажиллана

2023 оны уулын ажлын төлөвлөгөө

Уурхайн бэлтгэл ажил 2023 оны 05-р сарын 1-ээс эхлэх бөгөөд бэлтгэл ажлын хүрээнд техник тоног төхөөрөмжийн бэлэн байдлыг хангах, зарим шаардлагатай засвар үйлчилгээний ажлууд хийгдэнэ. Ашиглалтын эхний жилд буюу 2023 онд ордын Дээд, доод давхаргын С-2, В-4, В-3, С-2/1, В-4/1, В-3/1-р блок дээр ажиллах бөгөөд энэ хугацаанд уулын бэлтгэл ажлаас гадна хөрс хуулалт явуулж, уурхайд дотоод овоолго хийх орон зай үүсэх хүртэл гарах 145.54 мян.м³ /сийрэгжилт тооцсоноор 174.65 мян.м³/ хөрсийг гадаад овоолгод хураана. Энэ хугацаанд гадаад овоолго хүртэл 0.6 км зайд хөрс тээвэрлэлт хийнэ. Ашиглалтын 1 дэх жилийн төгсгөлд дотоод овоолгод 150.7 мян.м³ хөрс хурааж, нийтдээ 2023 онд 296.27 мян.м³ /сийрэгжилт тооцсоноор 355.5 мян.м³/ хөрсийг гадаад болон дотоод овоолгод хураана. Мөн баяжуулах төхөөрөмж энэ оны 6 сараас ажиллаж эхлэх бөгөөд тухайн жилд 54.8 мян.м³ элс угааж баяжуулна. Мөн элсний түр овоолго үүсэх бөгөөд энэ нь баяжуулах төхөөрөмжийг тасралтгүй тэжээх хэмжээтэй байна. Баяжуулалтаас гарах эфель гаалийн хаягдлыг тусад нь үүсгэх бөгөөд эфелийн хэмжээ ойролцоогоор 50.05 мян.м³, гаалийн хэмжээ 4.75 мян.м³ хэмжээтэй байна.

Хөрсний овоолго. Хөрсний гадаад овоолгыг уурхай хажууд буцааж дүүргэхэд хялбар байх техникийн шийдлийг харгалзан байршуулна. 2023 оны ашиглалтын жилд уурхайн дээд доод давхаргаас гарсан 174.65 мян.м³ /сийрэгжсэн/ хөрсийг гадаад овоолгод хурааж, 180.9 мян.м³ /сийрэгжсэн/ хөрсийг ашиглалтын дотоод овоолгод хураахаар төлөвлөв.

Элсний түр овоолго. Энэ жилд дунджаар 54.8 мян.м³ элс олборлоно. Уурхайгаас олборлох элсийг уурхайн хажууд байрлах баяжуулах үйлдвэрийн дэргэд түр агуулахад хураан ZI-50G маркийн утгуурт ачигчаар баяжуулах төхөөрөмжийг тэжээнэ. Баяжуулах төхөөрөмжөөс гааль, эфелийн хаягдал гарна. 2023 оны ашиглалтын жилд гарах нийт хаягдлын хэмжээ нь 54.73 мян.м³, галийн хэмжээ 4.75 мян.м³, эфелийн хэмжээ 50.05 мян.м³ байна. Гааль, эфелийн овоолго үүсгэхэд 1 ширхэг XCMG брэндийн ZL50G маркийн утгуурт ачигч ажиллана

Замын ашиглалт, үйлчилгээний процесс

Зам засвар, ашиглалт, үйлчилгээний ажилд зам тэгшлэх, замын бартаа саадыг арилгах, замын эвдрэлийг засах, халтиргаа гулгаа үүсэхээс хамгаалж зам дээр элс, давс цацах, цас мөс арилгах, замыг цас бороо болон шар усны үерээс хамгаалах, зам усалгаа тоос дарах зэрэг ажлууд орно.

Уурхайн бусад тээвэр. Ил уурхайн замыг байнга хянах ба засаж тэгшлэх, цэвэрлэх, тоос дарах ажиллагааг гүйцэтгэнэ. Эдгээр ажилд 16 тн даацтай 1 ширхэг Sinotruk howo цестерн зам усалгааны машин, XCMG ZL50G утгуурт ачигч зэрэг тоног төхөөрөмжийг ашиглана. Ил уурхайн тоног төхөөрөмжүүд нь ээлжид 0.5-1 тн түлш хэрэглэнэ. Тоног төхөөрөмжүүдийг түлшээр хангах 6 тн даацтай түлш цэнэглэгч Sinotruk howo брэндийн 1 ширхэг автомашин

Дархан-уул аймгийн Хонгор сумын нутагт орших MV-022145 тоот ашиглалтын тусгай зөвшөөрлийн талбай бүхий “Хуурай чулуут”-ын алтны шороон ордын 2023 онд хэрэгжүүлэх байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө, орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр

ажиллана. Уурхайд ажиллах инженер техникийн ажилчдын ашиглах land-cruiser маркийн жийп машин 1 ширхэг байна.

Баяжуулах хэсэг

Алтны шороон ордыг орон нутгийн нөхцөлд дулааны улиралд баяжуулах нь тохиромжтой гэж үзээд 2023 онд элс олборлолтыг нийт 150 хоног, хоногт 2 ээлжээр, ээлжид 10 цагаар ажиллана гэж тооцлоо.

Хүснэгт 2. Баяжуулах цехийн бүтээгдэхүүн гаргалтын төлөвлөгөө

№	Үзүүлэлтүүд	Хэмжих нэгж	2023 онд
1	Угаах элсний хэмжээ	мян.м ³	54.8
2	Угаах элсний дундаж агуулга	мг/м ³	216.4
3	Металл /химийн цэвэр/	кг	11.86
4	Металл авалт	%	88.12
5	Бүтээгдэхүүн гаргалт /химийн цэвэр/	кг	10.45

2. ТӨСӨЛ ХЭРЭГЖИЖ БУЙ НУТГИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧИН, НИЙГЭМ- ЭДИЙН ЗАСГИЙН ТӨЛӨВ БАЙДЛЫН ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА

Байгаль, цаг уур: Судалгааны талбай Шарын голын цутгал, түүний ай савд багтах Хуурай чулуутын хөндийн усан сүлжээнд багтана. Цаг уурын хувьд талбайн нь эх газрынэрс тэрс уур амьсгалтай, жилийн агаарын температурын өөрчлөлт их, халуун хүйтнийхязгаар жилийн дөрвөн улиралд харилцан адилгүй байдаг. Жилийн дундаж температур $1,9^{\circ}\text{C}$ хүрэх бөгөөд хамгийн хүйтэн нь 1 сард дунджаар -37°C , хамгийн их нь -35°C хүрдэг. Дулааны улирал 7 сард дунджаар $+25-25^{\circ}\text{C}$, хамгийн халуун нь $+35^{\circ}\text{C}$ хүрдэг байна. Жилд унах хур тунадасны хэмжээ 244мм байх ба зун намрын улиралд нийт тунадасны 70 хүртэл хувь нь борооны ус байдлаар унадаг.

Ургамлын бүрхэвч: Хөрс ургамлын хувьд эх газрын эрс тэс уур амьсгалтай, харьцангуй хуурайшилт багатай байгалийн онцлог бүхий мужид оршдог зэргээс хамааран ялзмаг ихтэй хар хүрэн хөрс зонхилон тархсан бөгөөд манай орны газар тариалангийн гол бүс нутаг юм. Ой модтой хэсэгт модлог ургамлаас гадна шим сайтай сахлаг өвс ургадаг тул хадлангийн гол нөөц болдог. Голын хөндийнүүд ба тэгш талархаг хэсэг нь газар тариалан эрхлэхэд нэн тохиромжтой.

Цаг уурын онцлог хөрсний төрлөөс тал хээрийн ургамал сийрэг байдлаар тархсан байдаг. Голлон дааган сүүл, биелэг өвс, хиаг, шивээнт хялгана, агь зэрэг өвслөг ургамал уулын хажуу, хөндий хоолойг бүрхсэн байдаг бол голын эрэг хөвөөг даган дэрс, хөх цахилдаг зэргээс гадна бутбутлаг ургамлын төрөл элбэг тохиолддог.

Ан амьтан: Амьтны аймгийн хувьд тал хээрийн ан амьтнаар баялаг. Араатнаас чоно, үнэг, хярс, мэрэгчдээс тарвага зурам, алаг даага, оготно, хулгана, жигүүртнээс бүргэд, харцага, ятуу, ногтруу зэргээс гадна усны шувуудаас алаг нугас, бор галуу, өрөв тас зэрэг амьтад нутагладаг.

Зам харилцаа, дэд бүтэц: Ордын талбайд хамгийн ойр орших томоохон суурин газар болох Хонгор тосгон нь 6 км, Дархан хоттой 65 км төмөр замаар, 50 км урт шороон замаар холбогдоно. Тус тосгон нь дэд бүтцийн хөгжил маш сайн хөгжсөн цахилгаан эрчим хүчний шугам, авто замын сүлжээ, орчин үеийн хөдөлгөөнт харилцаа холбооны сүлжээнд холбогдсон эдийн засгийн маш тааламжтай бүсэд оршино. Тосгоны төв 12000 гаруй хүн амтай, орон сууцны тохилог байруудтай тэдгээр нь тосгоны нэгдсэн халаалтын системд холбогдсон 11 жилийн дунд сургууль, цэцэрлэгүүд, их эмчийн салбартай эмнэлэг, худалдаа үйлчилгээний төвүүдтэй Мөн томоохон нүүрс олборлох уурхай, алт олборлох салбар, модны аж ахуй, ХАА, мал аж ахуй, газар тариалангийн бүс нутагт хамрагдана. Улаанбаатар хоттой төмөр зам, автомашины шороон ба цардмал зам, утсан харилцааны ба өндөр хүчдэлийн шугамаар холбогдсон.

3. ГОЛ БА БОЛЗОШГҮЙ СӨРӨГ НӨЛӨӨЛӨЛ, СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙГ БУУРУУЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭ

3.1.Төслийн үйл ажиллагаанаас агаарын чанарт үзүүлж болзошгүй гол сөрөг нөлөөлөл, бууруулах арга хэмжээ

2023 онд уулын ажлын хөрс хуулалт, олборлолт, овоолго, тээвэрлэлтийн үед тоосжилт үүсэж агаарыг бохирдуулахаар байна. Дотоод шаталтат хөдөлгүүрээс гарах утаа тортог агаар орчинд хэсэгчилсэн бохирдолтыг бий болгоно.

3.2.Төслийн үйл ажиллагаанаас усан орчинд үзүүлж болзошгүй гол сөрөг нөлөөлөл

Түлш шатахуун, шатах тослох материалууд асгарах зэргээс үүдэн газрын болон газрын доорх ус бохирдох эрсдэлтэй. Ахуйн хатуу болон шингэн хог хаягдлын асуудлаа зөв менежментийн дагуу явуулаагүйгээс болж газрын гадарга болон гүний ус биологийн болон химийн бохирдолд орох эрсдэлтэй.

3.3.Төслийн үйл ажиллагаанаас газрын гадарга, хөрсөн бүрхэвч, ургамлан нөмрөгт үзүүлж болзошгүй гол сөрөг нөлөөлөл

2023 онд уурхайн хөрс хуулалт болон уурхайн дэд бүтцийн үйл ажиллагаанаас газрын гадаргын төрх байдал алдагдаж, хөрсөн бүрхэвч доройтож, ургамлан нөмрөг хөрсөнд дарагдах зэргээр эвдрэлд орно. Төслийн нутаг дэвсгэр болон түүний эргэн тойрны нутаг дэвсгэр дэх тээврийн хэрэгсэл, хүмүүсийн хөдөлгөөний ихсэлттэй холбоотойгоор хөрсөн бүрхэвч элэгдэн доройтох, ургамлан нөмрөг тоосонд дарагдаж тачир сийрэг болж бүрхэц багасна. Ил уурхайн малталт, дотоод замууд, барилгын ажлууд зэрэг үйл ажиллагаанаас гарах сийрэг бүтэцтэй хөрс салхинд амархан хийсэж тоосжилт үүсгэнэ. Газрын гадарга болон хөрс ахуйн хаягдал, шатах тослох материалаар бохирдоно.

3.4.Төслийн үйл ажиллагаанаас амьтны аймагт үзүүлж болзошгүй гол сөрөг нөлөөлөл

Уулын ажлын үед ашиглагдах техник тоног төхөөрөмжөөс гарах дуу чимээнээс болж хөхтөн, шувуу, жижиг мэрэгч амьтад дайжиж алга болох, машин механизм, тээврийн хэрэгслийн гэрэлтүүлгээс болж шөнийн амьдралтай амьтад үргэн дайжиж болзошгүй.

3.5.Нөхөн сэргээж буй газрыг хүн мал, салхи, усны нөлөөгөөр эвдрэхээс хамгаалах

Уурхайн эвдэрсэн газарт биологийн нөхөн сэргээлтийг бүрэн хийж дууссан газрыг бусад хүчин зүйлээс болж буцаж эвдэрч, доройтохоос хамгаалахын тулд дараах арга хэмжээг хэрэгжүүлнэ.

1. Хүн малын нөлөөгөөр эвдрэхээс хамгаалах

Биологийн нөхөн сэргээлт хийсэн газарт мал орох, болон санаатайгаар малаа хариулах, тарьсан мод, бутыг хэрэглэх, машин техникээр дээгүүр нь явах, ахуйн зорилгоор ухаж сэндийлэх зэрэг хүчин зүйлээс урьдчилан сэргийлэх шаардлагатай бөгөөд энд орон нутгийн захиргаа болон нутгийн иргэдийн ухамсарт оролцоо маш чухал үүрэгтэй байна.

2. Усны нөлөөгөөр эвдрэхээс хамгаалах

Нөхөн сэргээлт хийсэн газар нь хэвгий, налуу ихтэй хөрсний бүтэц султай болон бүтэцгүй тохиолдолд хөрс усаар угаагдаж, алдагдахаас сэргийлэх арга хэмжээ авах хэрэгтэй. Ийм

Дархан-уул аймгийн Хонгор сумын нутагт орших MV-022145 тоот ашиглалтын тусгай зөвшөөрлийн талбай бүхий “Хуурай чулуут”-ын алтны шороон ордын 2023 онд хэрэгжүүлэх байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө, орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр

газарт ургамлын тарих эгнээг налуугийн эсрэг чиглэлд хийх, шигүү тарих, сахлаг үндэстэй ургамал тарих зэрэг арга хэмжээг авна.

3. Салхины нөлөөгөөр эвдрэхээс хамгаалах

Уурхай орчмын нутаг нь хуурай хээрийн бүсэд хамаарах газар учраас жилд тохиолдох хүчтэй салхи шуурганы давтамж өндөр байдаг. Иймээс биологийн нөхөн сэргээлт хийсэн газрыг салхины эвдрэл болон элсний нүүлтээс хамгаалах арга хэмжээг зайлшгүй шаардлагатай. Энд салхины зонхилох чиглэлд хөндлөн байдлаар бут сөөг модлог ургамал оролцсон зурвас байгуулах, төрөл бүрийн механик хамгаалалт хийх шаардлагатай.

Байгаль орчинд үзүүлж болзошгүй гол сөрөг нөлөөллийг бууруулах зөвлөмж

Сөрөг нөлөөллийг бууруулах талаар дараах арга хэмжээг хэрэгжүүлнэ. Үүнд:

- Тоосжилт болон агаар бохирдуулагч хийнүүдийн хэмжилт судалгааг тогтмол хийж, хяналт тавих. Стандарт шаардлагад заасан хэмжээнээс хэтрүүлэхгүй байх арга хэмжээ авах.
- Хөрс хуулж овоолго хийх ажлыг аль болох цөөн хоногт багтаахаар зохион байгуулах.
- Тоосжилт тархах хүрээ ачиж, тээвэрлэх, буулгах газраас 50-100 м орчимд байхаар зам, овоолгын байршлыг оновчтой сонгох, улмаар байнгын ажлын байрнаас зайдуу байршуулах хэрэгтэй.
- Уурхайн дотоод тээвэрлэлтийн авто замуудыг байнга усалж байх, ялангуяа тоосжилт, шороон шуурганы гаралт нэмэгддэг хуурайшилттай хаврын улиралд төслийн талбайг усаар норгох, чийглэх
- Төслийн талбайн хэмжээнд олон салаа зам гаргахгүй байх, хөрс тээвэрлэсэн автомашиныг хучиж, хөрс, тоос салхинд хийсэж, агаар орчинд тархахаас урьдчилан сэргийлэх.
- Техник тоног төхөөрөмжийн үзлэг, шалгалтыг тогтмол явуулж, засвар үйлчилгээг цаг тухайд нь хийж гүйцэтгэх.
- Газар шорооны ажлын үед үржил шимт хөрсний хуулалт, хадгалалт, овоолгыг стандартын дагуу хийх
- Ашиглалтын явцад тээврийн хэрэгслийн хөдөлгөөнийг тогтсон нэг маршрутын дагуу явуулах, МУ-ын стандартын дагуу замын уулзвар, салаалалт дээр тэмдэгжүүлэх
- Үржил шимт өнгөн хөрсийг хуулж овоолго хийх ажлыг аль болох цөөн хоногт багтаахаар зохион байгуулах
- Уурхайн үйл ажиллагааны явцад боломжтой газруудад нөхөн сэргээлтийг дор дор нь хийж байх
- Үржил шимт хөрсний алдагдал, өгөршлийг бууруулахын тулд хөрсний овоолгыг ургамалжуулах, шимт хөрсийг аль болох богино хугацаанд нөхөн сэргээлтэд ашиглах
- Ахуйн хаягдал усаар гадаргын болон газрын доорх усны нөөцийг бохирдуулахгүй байх арга хэмжээг авч ажиллах
- Тосгон ба ордыг хаврын шар усны болон хур борооны үерээс хамгаалах арга хэмжээ авах
- Тоног төхөөрөмжийн шатах тослох материал болон барилгын материалын Төвлөрсөн цэгийг байгуулж, нэвчүүлэхгүй материал ашиглан тохижуулах

Дархан-уул аймгийн Хонгор сумын нутагт орших MV-022145 тоот ашиглалтын тусгай зөвшөөрлийн талбай бүхий “Хуурай чулуут”-ын алтны шороон ордын 2023 онд хэрэгжүүлэх байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө, орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр

- Талбайн хэмжээнд байрлах уст цэгүүдэд тогтмол горимын болон чанарын хяналт шинжилгээг явуулах
- Барилга, байгууламж байршуулсан хэсэгт үерийн ус зайлуулах шуудуу татах
- Шатах тослох материал, алдагдах, асгарах үед авах яаралтай арга хэмжээг урьдчилан тодорхойлж, урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээ авах
- Уурхайн дотоод, гадаад тээврийн үйл ажиллагаанаас үүсэх орчны тоосжилтыг бууруулахад газар доорх усны нөөцийг ашиглахаас аль болох зайлсхийж, цэвэршүүлсэн ахуйн хаягдал усыг эргүүлж ашиглах боломжийг судлах, боломжтой бол ашиглах
- Тоосны ялгаралтыг зөвшөөрөгдөх хэмжээнд байлгахын тулд байнгын хяналттай ажиллах зэрэг арга хэмжээг авч ажиллана

Дархан-уул аймгийн Хонгор сумын нутагт орших MV-022145 тоот ашиглалтын тусгай зөвшөөрлийн талбай бүхий “Хуурай чулуут”-ын алтны шороон ордын 2023 онд хэрэгжүүлэх байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө, орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр

4. ТУХАЙН ЖИЛИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫГ ХАМГААЛАХ, НӨХӨН СЭРГЭЭЛТИЙН АЖЛЫН ГОЛ ЗОРИЛТ, ХАМРАХ ХҮРЭЭ

Уурхайн нөхөн сэргээлт

2023 оны эцсийн байдлаар нийт уурхайн эдэлбэрт нийт 4.1 га талбай өртөж байна. **Техникийн нөхөн сэргээлт.** Ордын хувьд ашиглагдсан орон зай буюу уурхайн ухшийг уурхайн олборлолтын эхэн үеэс хоосон орон зай үүсэх үед дотоод овоолгоор нөхөн дүүргэлт хийж уулын ажилтай техникийн нөхөн сэргээлтийн ажлыг давхар явуулснаар тодорхой хэмжээний зардлыг хэмнэж байгаа юм. Техникийн нөхөн сэргээлтийг хийх ихэнх зардал нь ашиглалтын зардалд шингэсэн бөгөөд биологийн нөхөн сэргээлт хийхийн өмнө ахин хэвгийжүүлэх дагтаршуулах ажил хийгдэнэ. Энэ онд шинээр эвдрэлд орох 2.5 га талбайд дотоод овоолгоор техникийн нөхөн сэргээлт хийхээр байгаа бөгөөд зардал нь ашиглалтын зардалд шингэсэн. Мөн дүйцүүлэн хамгаалах нөхөн сэргээлтийн ажил, талбайд тэрбум мод төслийн хүрээнд мод тарихаар тусгав.

Дархан-уул аймгийн Хонгор сумын нутагт орших MV-022145 тоот ашиглалтын тусгай зөвшөөрлийн талбай бүхий “Хуурай чулуут”-ын алтны шороон ордын 2023 онд хэрэгжүүлэх байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө, орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр

5. СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙГ БУУРУУЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Дээр дурдсан болзошгүй гол сөрөг нөлөөллийг бууруулахын тулд дараах арга хэмжээг авч хэрэгжүүлэх шаардлагатай юм. Болзошгүй сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээг нөлөөлөлд өртөж болзошгүй бүрэлдэхүүн тус бүрээр нь ангилан тодорхойлов.

Монгол Улсын Байгаль орчныг хамгаалах тухай хууль, Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээний тухай хууль, Засгийн газар, БОАЖЯ болон бусад холбогдох газруудаас гаргасан зохих заавар, журмын дагуу “ЭГЭ МАЙНИНГ” ХХК-ийн “Хуурай чулуут”-ын алтны шороон ордын 2023 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг боловсруулав. Төсөл хэрэгжүүлэгч “ЭГЭ МАЙНИНГ” ХХК нь байгалийн баялгийг ашиглаж, үйл ажиллагааны сөрөг нөлөөллөө байгальд үзүүлж байгаагийн хувьд оршин буй нутгийн байгаль орчныг хамгаалахад үйл ажиллагааныхаа нэг хэсгийг чиглүүлэх ёстой.

Дархан-уул аймгийн Хонгор сумын нутагт орших MV-022145 тоот ашиглалтын тусгай зөвшөөрлийн талбай бүхий “Хуурай чулуут”-ын алтны шороон ордын 2023 онд хэрэгжүүлэх байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө, орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр

Хүснэгт 3. Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө

№	Гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөллүүд	Сөрөг нөлөөллийг арилгах, бууруулах арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	Хэмж их нэгж	Нийт зардал, төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа, давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг	
	1	2	3	4	5	6	9	
1	Агаарын чанар Салхины хурд 10 м/с үед тээвэрлэлтийн замаас үүсэх тоосонцрын агууламж стандарт хэмжээнээс давж болзошгүй	Уурхайн дотоод замыг услах,	Тоос босох гадаргуу	Мот/цаг	2000000	Төслийн хугацаанд	- Агаарын тухай хууль - Агаарын бохирдлын төлбөрийн тухай хууль - MNS 4585:2016 MNS 3384:82	
		Уурхайд ажиллаж байгаа машин техникийн кабин доторх агааржуулах төхөөрөмж, хэрэгслийн бүрэн бүтэн байдал, хаалга, цонхны чигжээс, хамгаалалтын үзлэгийг тогтмол хийж, зөрчил илэрсэн тохиолдолд шуурхай арга хэмжээ авч бүхээгт тоос орохгүй болгох арга хэмжээ авч байх	Уурхайн бүх авто машинуудад	-	Дотоод үйл ажиллагааны зардалд	2023 он		
		Мөн агаарын чанарт үзүүлэх нөлөөллийг тогтоох, бууруулахын тулд хяналт шинжилгээг тогтмол хэрэгжүүлнэ.	Уурхайн хэмжээнд	-	Хяналт шинжилгээний ажлын зардалд орсон	2023 он		
		Агаарын бохирдлын төлбөрийн тухай хуулийн дагуу уурхайд ашиглагдаж байгаа тоног төхөөрөмжүүдийнхээ төлбөрийг төлнө. Уулын ажилд хамрагдах тээврийн хэрэгслүүд байна.	Уулын ажилд хамрагдах тээврийн хэрэгслүүд байна.	-	Дотоод үйл ажиллагааны зардалд	2023 он		
Нийт		2000000						
2.	Гадаргын ба газрын доорх усны нөөц	Сав газартайгаа ус ашиглах гэрээгээ байгуулан төлбөрөө төлнө			Дотоод үйл ажиллагааны зардалд	2023 он	Усны тухай хууль MNS 900:2005 MNS 4943:2015	

Дархан-уул аймгийн Хонгор сумын нутагт орших MV-022145 тоот ашиглалтын тусгай зөвшөөрлийн талбай бүхий “Хуурай чулуут”-ын алтны шороон ордын 2023 онд хэрэгжүүлэх байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө, орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр

						MNS 5850:2008	
		Уурхайгаа тойруулан үерийн далан байгуулах	Үйл ажиллагааны зардалд орно		2023 он		
		Хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийн дагуу шинжилгээ хийлгэх	Уст цэгт	Зардал нь хяналт шинжилгээний зардалд орсон	2023 он		
		Хаягдал усны шугам сүлжээг тоолууржуулах, хяналт тавих , тогтмол шинжилгээ хийлгэх, MNS 4943:2015	Уст цэгт	500000	2023он		
	Нийт	500 000					
3.	Газрын хэвлий болон Хөрсөн бүрхэвч	Газар эзэмших гэрээгээ сумын засаг даргатай байгуулах, төлбөрөө төлөх	Уурхайн хэмжээнд	-	Дотоод үйл ажиллагааны зардалд	2023 он MNS 5916:2008 MNS 5917:2008	
		Засварын газраас өөр газарт тос масло асгарсан тохиолдолд асгарсан хэсгийг элс асгаж саармагжуулан бохирдсон хөрсийг авч хог хаягдал руу ачуулна.	Засварын талбай, авто зогсоол	-	500000	2022 он	MNS 5918:2008
		Шимт хөрсний нөөц бий болгох стандартын дагуу овоолж, ургамалуулан хадгалах	8.2 мян.м ³		500000	2023 он	
	Нийт	1000000					
4	Ургамлан нөмрөг болон Амьтны аймаг	Олон салаа зам гаргахгүй байна.	Уурхайн зам, уурхайн хил хязгаар	-	Дотоод үйл ажиллагааны зардалд	Төслийн хугацаанд MNS 5916:2008 MNS 5917:2008 MNS 5918:2008	
		Гал түймрийн аюулаас хамгаалж гал унтраах багаж хэрэгслийг хотхонд байрлуулна.	Уурхайн хотхонд	-	500000	2023 он	
	Нийт	500000					
5	Сөрөг нөлөөллийг бууруулах нийт зардал 4000000						

Дархан-уул аймгийн Хонгор сумын нутагт орших MV-022145 тоот ашиглалтын тусгай зөвшөөрлийн талбай бүхий “Хуурай чулуут”-ын алтны шороон ордын 2023 онд хэрэгжүүлэх байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө, орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр

6. НӨХӨН СЭРГЭЭЛТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

2023 онд уурхайн эдэлбэрт шинээр 4.1 га шинээр талбай өртөж байна. Энэ онд шинээр эвдрэлд орох 2.5 га талбайд дотоод овоолгоор техникийн нөхөн сэргээлт хийхээр байгаа бөгөөд зардал нь ашиглалтын зардалд шингэсэн

Хүснэгт 4. Нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөө

№	Нөхөн сэргээлтийн зорилт	Хэмжих нэгж	Тоо хэмжээ	Нэгжийн зардал, төг	Нийт зардал төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
1	2	3	4	5	6	7	
1.	Техникийн нөхөн сэргээлт	га	2.5	-	-	Дотоод овоолго үүсгэх ажлын зардал нь уулын ажлын зардалд орсон	MNS 5914:2008 MNS 5918:2008 MNS5918:2008 MNS 4919:2000 MNS 4920:2000
2.	Биологийн нөхөн сэргээлт	М ³	-	-	-	2023 онд биологийн нөхөн сэргээлт хийхгүй	
3.	2023 онд орон нуггийн саналын дагуу мод тарихаар төлөвлөв.	ш	600	-	5000000	“Тэр бум мод” Үндэсний хөтөлбөрийн хүрээнд	
	Нийт				5000000		

Дархан-уул аймгийн Хонгор сумын нутагт орших MV-022145 тоот ашиглалтын тусгай зөвшөөрлийн талбай бүхий “Хуурай чулуут”-ын алтны шороон ордын 2023 онд хэрэгжүүлэх байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө, орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр

7. ДҮЙЦҮҮЛЭН ХАМГААЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭ

“Эгэ майнинг” ХХК нь 2023 онд орон нутгаас заасан чиглэлд дүйцүүлэн хамгаалах ажил хийж гүйцэтгэхээр төлөвлөв.

Хүснэгт 5. Дүйцүүлэн хамгаалах ажил

№	Дүйцүүлэн хамгаалах зорилт	Хамгаалах арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар, хэмжээ	Тоо хэмжээ	Нэгжийн зардал, төг	Нийт зардал, төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
	1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Сумын нутаг дэвсгэрт орон нутгаас заасан чиглэлийн дагуу	-	-	-	-	3000000	2023 онд	Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээний тухай хууль
	Нийт					3000000		

Дархан-уул аймгийн Хонгор сумын нутагт орших MV-022145 тоот ашиглалтын тусгай зөвшөөрлийн талбай бүхий “Хуурай чулуут”-ын алтны шороон ордын 2023 онд хэрэгжүүлэх байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө, орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр

8. НҮҮЛГЭН ШИЛЖҮҮЛЭХ, НӨХӨН ОЛГОВОР ОЛГОХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Төслийн талбайд айл өрх, өвөлжөө хаваржаа байхгүй бөгөөд нүүлгэх шилжүүлэх ажил хийгдэхгүй болно.

9. ТҮҮХ СОЁЛ, ШИНЖЛЭХ УХААНЫ ДУРСГАЛТ ЗҮЙЛС

“Эгэ майнинг” ХХК-ийн “Хуурай чулуут”-ын алтны шороон ордын талбай түүний ойр орчимд археологийн хүрээлэн болон палеонтологийн хүрээлэнгээр авран хамгаалах хайгуулын судалгааг хийлгэсэн бөгөөд ашиглалтад ямар нэгэн дурсгалт зүйл өртөхгүй. Шинээр түүх соёлын дурсгалт зүйл илэрвэл ажлаа зогсоож энэ тухай Хонгор сумын ЗДТГ, цагдаагийн байгууллага болон уг асуудлыг эрхэлсэн эрдэм шинжилгээний байгууллагад нэн даруй мэдэгдэнэ. Болзошгүй зардал 500000 төг төсөвлөсөн.

10. ХИМИЙН БОДИС ЭРСДЭЛИЙН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Тус төсөл нь химийн бодис ашиглахгүй. Тиймээс химийн бодисын менежментийн төлөвлөгөө хийгдэх шаардлагагүй гэж үзэж байна.

11. ХОГ ХАЯГДЛЫН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Тус төслийн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болох хаягдлыг авч үзвэл, ахуйн хатуу хог хаягдал, уурхайн хотхоны хэрэгцээнээс хаягдах бохир ус (хоолны газар, усанд орох газар, ариун цэврийн өрөө гэх мэтээс), үйлдвэрийн техникийн үйл ажиллагаанаас үүсэх хаягдал ус, техникт ашигласан хаягдал тос, маслын хаягдал зэргээс бүрдэж байна.

Тэдгээр хатуу, шингэн хаягдлыг хадгалах, зайлуулах тус бүлэг тусгасан болно. Хог хаягдлын менежмент нь хүний эрүүл мэндийг хамгаалах, ажилчид, нутгийн оршин суугчдын ажиллаж амьдрах таатай нөхцөлийг бүрдүүлэх, хүрээлэн буй орчинд дам үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулахад чиглэсэн болно.

Хүснэгт 6. Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөө

Болзошгүй аюул осол, сөрөг нөлөө	Урьдчилан сэргийлэх, хамгаалах арга хэмжээ	Нийт зардал, сая.төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	
Хог хаягдлаар хөрс бохирдох	Хог хаягдал ангилан ялгаж хаях зориулалттай хогийн савнуудыг тосгон, захиргаа, цайны газар зэрэг шаардлагатай газруудад тавих	0.5	Жил бүр	Хог хаягдлын тухай хууль 4-р зүйл, 5-р зүйл 9-р зүйл, 11-р зүйл, 12-р зүйл, 13-р зүйл, 14-р зүйл, 16-р зүйл, 18-р зүйл, 19-р зүйл, 20-р зүйл, 21 -р зүйл, 23-р зүйл, 24-р зүйл
	Хог хаягдлыг эх үүсвэр дээр нь ангилан ялгаж түр хадгалах зориулалтын хогийн бункер байрлуулах	-	Тухай бүрд нь	
Хог хаягдал бороо, цасны усаар доошоо нэвчиж хөрс, газрын доорх усыг бохирдуулж болзошгүй	Хог хаягдал түр хадгалах талбайг нэвчилт явагдахааргүй, ирмэг хөвөө бүхий цементэн суурьтай болгон тохижуулах	0.2	2023	
	Хуванцар сав, шил, лааз гэх мэт хаягдлыг сумын төвд 2-догч түүхий эд авах цэгт тушаах	-	Сард 1 удаа	
Төслийн үйл ажиллагаанаас үүсэх ахуйн хатуу болон шингэн хог хаягдлаар хөрс, гадаргын болон газрын доорх ус бохирдуулах сөрөг нөлөөтэй	Дугуй, модны хаягдлыг дахин ашиглах, орон нутгийн хэрэгцээнд өгөх	-	Тухай бүрд нь	
	Автомашинны сэлбэг, төмрийн хаягдлыг мэргэжлийн байгууллагад гэрээний дагуу нийлүүлэх	-	Жилд 2 удаа	
	Цаас, цаасны хаягдлыг цаас боловсруулах үйлдвэрт тушаах	-	Жилд 2 удаа	
	Гал тогооноос гарсан хоол, хүнсний хаягдлыг бордоо болгох	-	7 хоногт 1 удаа	
	Хөрс шатах тослох материалаар бохирдсон тохиолдолд бохирдсон хэсгийг ялган авч саармагжуулах	0.5	Тухай бүрд нь	
	Боломжтой хог хаягдлыг дахин ашиглах	-	Тухай бүрд нь	
Шатах тослох материалаар хөрс, газрын доорх ус бохирдож болзошгүй	Ажилласан тос, тосолгооны материалыг битүүмжлэл сайтай саванд хуримтлуулах	-	Жилд 2 удаа	
Ахуйн бохир шингэнээр хөрс бохирдоно	Ахуйн бохир шингэн хаягдлыг битүүмжлэл сайтай ёмкост хуримтлуулан бохир соруулах машинаар холбогдох газарт нийлүүлэх	-	Бохирын цооногийн 70% дүүрсэн тохиолдолд	
	Бохир ус хуримтлуулах сав буюу ёмкосыг нэвчилт шүүрэлт явагдахааргүй битүүмжлэл сайтай хийх	1.0		
	Бохир ус хуримтлуулах сав буюу ёмкосын бүрэн бүтэн байдал, нэвчилт шүүрэлт явагдаж байгаа эсэхэд байнгын мониторинг хийх /Бохир ус хуримтлуулах	-		

	савны 70% дүүрмэгц соруулах нь зүйтэй/			
Аюултай хог хаягдлын хадгалалтын горим алдагдсанаас орчны хөрс, ус, агаарыг бохирдуулах	Аюултай хог хаягдлын Хог хаягдлын тухай хуульд заасан хугацаанаас илүү хугацаагаар хадгалах нөхцөлд холбогдох газраас зөвшөөрөл авах	-	Тухай бүрд	
Аюултай хог хаягдлаар хөрс, ус, агаар бохирдох, улмаар хүн амьтын эрүүл мэндэд сөргөөр нөлөөлөх	Аюултай хог хаягдал тээвэрлэх, хадгалах, устгах үйл ажиллагаа эрхэлдэг тусгай зөвшөөрөл бүхий аж ахуй нэгж байгууллагатай гэрээ байгуулан эдгээр үйл ажиллагааг гүйцэтгэх.	-	Тухай бүрд нь	
Бохирдсон зүү тариур, боолтоор халдвар дамжих, тархах	Эмнэлгийн хог хаягдлыг мэргэжлийн байгууллагаар устгуулах	Гэрээ байгуулах	Улиралд 1 удаа	
Ажилчид санаатай болон санамсаргүйгээр ил задгай хог хаях	Уурхайн ажилчдад өөрсдийн үйл ажиллагаанаас үүссэн хог хаягдал, түүнийг хэрхэн ангилан ялгах, боломжтойг дахин ашиглах талаар сургалт явуулах	-	Жилд 1 удаа	
Бусад	Үлдэгдэл хог хаягдлыг эцэслэн зайлуулахдаа сумын ТҮК-тай гэрээ байгуулан зайлуулах	Гэрээний дагуу	Жил бүр	
Нэг жилийн зардал, сая.төг		2.2		

Дархан-уул аймгийн Хонгор сумын нутагт орших MV-022145 тоот ашиглалтын тусгай зөвшөөрлийн талбай бүхий “Хуурай чулуут”-ын алтны шороон ордын 2023 онд хэрэгжүүлэх байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө, орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр

12. ОРЧНЫ ХЯНАЛТ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ХӨТӨЛБӨР

“Эгэ майнинг” ХХК-ийн “Хуурай чулуут”-ын алтны шороон орд ашиглах төслийн үйл ажиллагаанаас байгаль орчинд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийн цар хүрээ, эрчмийг харгалзан үзэж, түүний нөлөөллийн бүсийн талбайг хамран байгаль орчны хяналт шинжилгээний локаль мониторингийн систем байгуулах нь зүйтэй. Мониторингийн цэгийг зөв сонгож, хугацаа, давтамж зэргийг нь оновчтой сонгож өгөх нь чухал юм. Тус төслийн орчимд явуулбал зохих экологийн хяналтын мониторингийн ажиллагааны төлөвлөгөөг боловсруулж, мониторингийн ажлын давтамж, хэмжилт судалгааны ажлыг хариуцах мэргэжилтэн, мониторингийн үзүүлэлт зэргийг доорх хүснэгтэд тусган оруулж өгөв.

Дархан-уул аймгийн Хонгор сумын нутагт орших MV-022145 тоот ашиглалтын тусгай зөвшөөрлийн талбай бүхий “Хуурай чулуут”-ын алтны шороон ордын 2023 онд хэрэгжүүлэх байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө, орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр

Хүснэгт 7. Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр

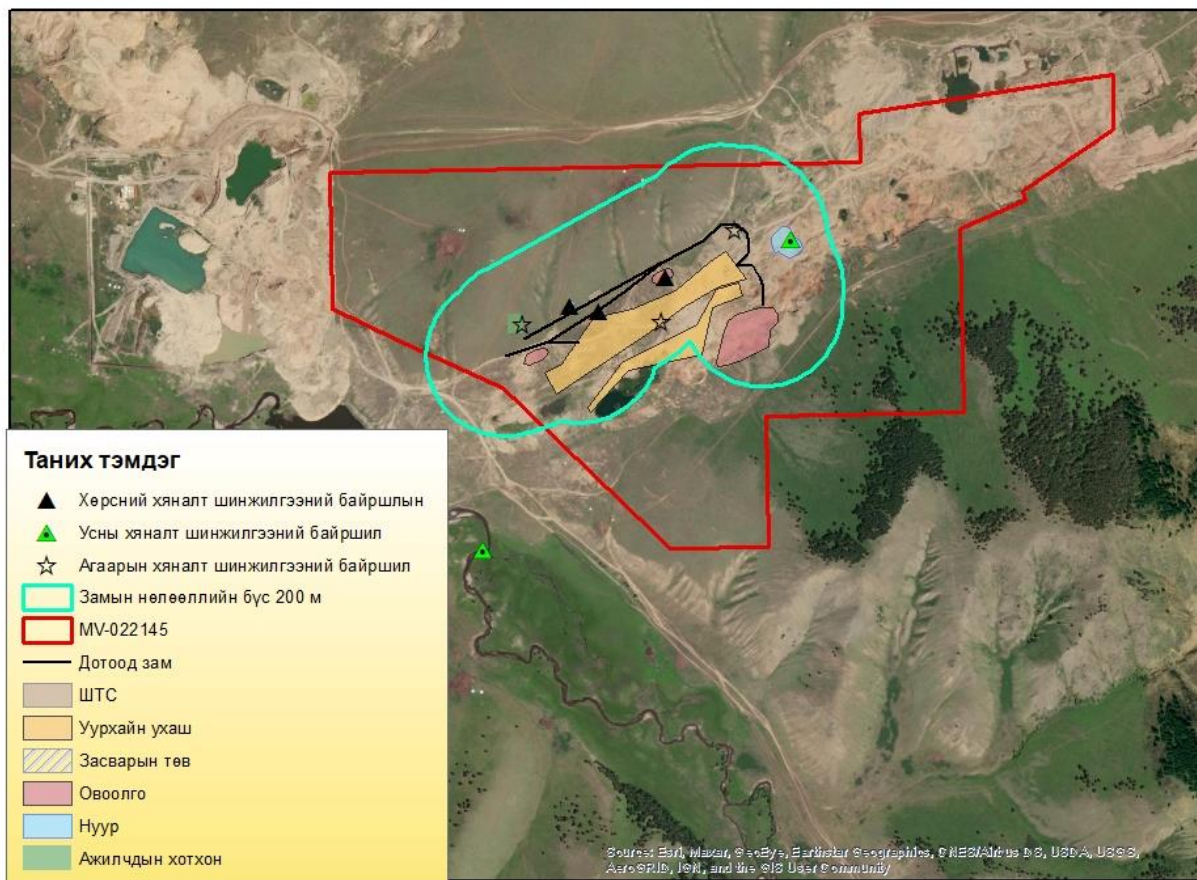
№	Хяналт шинжилгээний үзүүлэлтүүд	Хяналтын цэгийн байршил	Хугацаа ба давтамж	Давтамжийн тоо	Нэгжийн зардал, төг	Нийт зардал, төг	Тайлбар	Баримтлах стандарт, арга, аргачлал
	1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Агаар	Уурхайн шимт хөрсний овоолго, ахуйн бохир усны хаягдал орчимд, хотхон, уурхайн зам	8-р сард	4 цэгт 1 удаа	100000	400000	Агаар орчны бохирдол агаар дахь тоосны агууламж, NO ₂ , SO ₂ CO -ын агууламж, Хүнд металл тодорхойлох, Агаар орчны бохирдол агаар дахь цацраг, дуу чимээ, агаарын харьцангуй чийгшил	MNS 4585:2016 MNS 6063:2010 MNS 6768:2019 MNS 3113:1981 MNS 5885:2008 Агаарын тухай хууль Агаарын бохирдлын төлбөрийн тухай хууль
2.	Хөрс	Уурхайн шимт хөрсний овоолго, ахуйн бохир усны хаягдал орчимд, хотхон, засварын талбай	8-р сард	4 цэгт 1 удаа	Хөрсний хяналт шинжилгээний 4 цэгт жилд 2 удаа Хөрсний механик бүрэлдэхүүн, ялзмаг 25000 төг Хөрсний хүнд металл шинжилгээний үнэ 75.0 мян.төг <i>Инженер геофизи хөрсний төв лаборатори</i>	225000	Хөрсний агрохими, нийт азот, хөдөлгөөнт фосфор, солилцох кали, карбонат, Хүнд металл(Cr, Pb, Cd, Ni, Zn), бактери	MNS 5850 : 2029 MNS 3298 : 1991 MNS 5546 : 2005 MNS 3985 – 1987 MNS 2305 - 95

Дархан-уул аймгийн Хонгор сумын нутагт орших MV-022145 тоот ашиглалтын тусгай зөвшөөрлийн талбай бүхий “Хуурай чулуут”-ын алтны шороон ордын 2023 онд хэрэгжүүлэх байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө, орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр

3.	Ус	Унд ахуйн ус, цэвэр бохирын нуур	8-р сард	3 цэгт 1 удаа	Бүрэн шинжилгээний үнэ 140000 төг	420000	Усны ерөнхий химийн шинжилгээ, бактерлогийн шинжилгээ (рН, ЕС, TDS, нийт шүлтлэг, хатуулгын хэмжээ, рН, цахилгаан дамжуулах чанар, Cl, SO ₄ , NO ₂ , NO ₃ , CO ₃ , HCO ₃) Ахуйн хаягдал усны ерөнхий химийн шинжилгээ, бактерлогийн шинжилгээ (рН, ЕС, TDS, нийт шүлтлэг, хатуулгын хэмжээ, рН, цахилгаан дамжуулах чанар)	MNS /ISO/ 5667-11:2000 MNS 6148:2010 MNS 4943:2015 MNS 900:2005 Усны тухай хууль
4	Боловсруулах зардал					1000000		
	Нийт					2045000		

Хяналт шинжилгээ хийх байршил

Зураг 2. Мониторингийн байршлын зураг

Дархан-уул аймгийн Хонгор сумын нутагт орших MV-022145 тоот ашиглалтын тусгай зөвшөөрлийн талбай бүхий “Хуурай чулуут”-ын алтны шороон ордын 2023 онд хэрэгжүүлэх байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө, орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр

13. БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨГ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ УДИРДЛАГА ЗОХИОН БАЙГУУЛАЛТЫН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Үйл ажиллагаандаа технологийн сахилга батыг чанд баримталж, аваар осолгүй ажиллах талаар байнга анхаарал тавьж ажиллана.

Хүснэгт 8. 2023 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх удирдлага зохион байгуулалтын ажлын зардал

Болзошгүй аюул осол, сөрөг нөлөө	Урьдчилан сэргийлэх, хамгаалах арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар, хэмжээ	Нийт зардал, төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах стандарт, аргачлал
Төслийн үйл ажиллагаанаас газрын төлөв байдал, чанар доройтно	Газрын төлөв байдал, чанарын хянан баталгааг 5 жил тутамд мэргэжлийн байгууллагаар хийлгэх	MV-022145 талбай	-	-	Газрын тухай хуулийн 58.5
Усны нөөцийг үр ашигтай ашиглаагүйгээс газрын доорх усны нөөц, горимд өөрчлөлт орно.	Ус ашиглах дүгнэлт гаргуулан, холбогдох газраас ус ашиглах зөвшөөрөл авах	Гүний худгаас хангана	-	-	Усны тухай хууль
”Байгаль орчны аудит” гэж байгаль орчны хууль тогтоомж, төрийн бодлого, үндэсний хөтөлбөрийн биелэлт, байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээ, стандартын хэрэгжилтийг хянаж, дүгнэлт гаргах, мэргэжлийн зөвлөгөө өгөх хараат бус үйл ажиллагааг хэлнэ	Байгаль орчныг хамгаалах тухай хуулийн 10 дугаар зүйлийн 10 ¹ болон БО-ы ерөнхий үнэлгээний шаардлагын дагуу 2 жил тутамд Байгаль орчны аудит хийлгэх	2 жил тутамд	-	2023	Байгаль орчныг хамгаалах тухай хууль, Байгаль орчны аудит хийх эрх олгох журам
Ажилчдын мэдлэг чадвар дутмаг байдлаас ажлын доголдол гарах	Уурхайд ажиллаж байгаа ажиллагсдын тухайн ажлыг хийж гүйцэтгэх мэдлэг чадварыг сайжруулах	Ажилчид	1000000	Жил бүр	МУ-ын үндсэн хууль Хөдөлмөрийн тухай Эрүүл мэндийн тухай Хөдөлмөр хамгаалал, аюулгүй ажиллагааны дүрэм

Дархан-уул аймгийн Хонгор сумын нутагт орших MV-022145 тоот ашиглалтын тусгай зөвшөөрлийн талбай бүхий “Хуурай чулуут”-ын алтны шороон ордын 2023 онд хэрэгжүүлэх байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө, орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр

	зорилгоор мэргэжлийн сургаалтанд хамруулж байх				Ил уурхайн аюулгүй ажиллагааны дүрэм MNS 4990:2000 MNS 4968:2000 MNS 4994:2000
Уул уурхайн үйл ажиллагаанаас ажилчдын эрүүл мэндэд сөргөөр нөлөөлж болзошгүй	Ажлын байрны хэвийн бус нөхцөлд ажилладаг ажилчдыг илчлэг, витаминлаг хоол хүнсээр хангах	Бүх ажилчдыг	Үйл ажиллагааны зардалд орсон	Өдөр бүр	
			1000000		

Дархан-уул аймгийн Хонгор сумын нутагт орших MV-022145 тоот ашиглалтын тусгай зөвшөөрлийн талбай бүхий “Хуурай чулуут”-ын алтны шороон ордын 2023 онд хэрэгжүүлэх байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө, орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр

14. БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ХЭРЭГЖИЛТИЙГ СУМ БАГИЙН ИРГЭДЭД ТАЙЛАГНАХ АЖЛЫН ХУВААРЬ

Хүснэгт 9. Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтийг тайлагнах хуваарь

№	БОМТ-ний биелэлтийг тайлагнахад оролцогч талууд	Тайлагнах хэлбэр	Мэдээллийн агуулга	Зохион байгуулах хугацааны тов	Тайлагнах зардал, төг	Хариуцан зохион байгуулах албан тушаалтан/ажилтан	Зохион байгуулах газар
1	2	3	4	5	6	7	
1	Сумын иргэдийн төлөөлөл, ЗДТГ-ын холбогдох мэргэжилтнүүд	Уурхайн үйл ажиллагаатай сум орон нутгийн иргэд, ЗДТГ-ын мэргэжилтэн, холбогдох мэргэжилтнүүдийг газар дээр нь танилцуулна.		9-р сард	Дотоод үйл ажиллагааны зардалд	Компанийн байгаль орчны ажилтан, Уурхайн дарга болон компанийн захирал зохион байгуулна.	-
2		Менежментийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн тайланг боловсруулан аймгийн байгаль орчны албанд хүргүүлнэ.		11 сарын 1-нд багтаан			-
3		Нөхөн сэргээлтийг танилцуулж улсын комисст хүлээлгэн өгөх.		10-р сараас 12-р сарын 1-нд багтаан			-
Нийт		Дотоод үйл ажиллагааны зардалд орсон.					

Дархан-уул аймгийн Хонгор сумын нутагт орших MV-022145 тоот ашиглалтын тусгай зөвшөөрлийн талбай бүхий “Хуурай чулуут”-ын алтны шороон ордын 2023 онд хэрэгжүүлэх байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө, орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр

Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний нэгдсэн төсөв

Хүснэгт 10. 2023 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний нэгдсэн хүснэгт

Д.д	Зардлын утга	Нийт зардал, мян.төг
1	Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний ажлын зардал	4000.0
2	Нөхөн сэргээлт, дүйцүүлэн хамгаалах ажлын зардал	5000.0
3	Дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээ	3000.0
4	Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөө	2200.0
5	Нүүлгэн шилжүүлэх, нөхөн олговор олгох арга хэмжээний төлөвлөгөө	-
6	Түүх, соёлын өвийг хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөө	500.0
7	Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр	2045.0
8	Удирдлага зохион байгуулалтын ажлын зардал	1000.0
9	2023 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний нийт зардлын дүн	17745.0

2023 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө нөхөн сэргээх арга хэмжээнд нийт **17.4 сая** төгрөг зарцуулахаар төлөвлөөд байна. Үүний 50 хувь 8.7 сая төгрөг байна. Бид Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээний тухай хуулийн 9 дүгээр зүйлийн 9.15 дахь заалтад зааснаар Байгаль орчин, ногоон хөгжлийн сайдын 2014 оны 01 дүгээр сарын 06-ны өдрийн А-04 тоот тушаалын дагуу Байгаль орчныг хамгаалах, нөхөн сэргээлтийн баталгааны тусгай дансанд байршуулна.